

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE.|| QVATVOR LIBRIS COM-||REHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VI. Idem probatur ex traditione verteru[m] Patru[m] qui floruerunt ab anno
Domini C. ad CC.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54092)

His accedant Concilia Generalia : Lateranense, sub Innocentio III. cap. 21. Constantiense sess. 8. Florentinum in Instruct. Armenorum, & Tridentinum sess. 14. quæ licet, quod recentiora sint, ab Aduersariis contemnantur, tamen iniuria contemnantur : nam & antiquissimis Conciliis congruentem fidem ac doctrinam tradiderunt, & totius Ecclesiæ Catholicæ, quæ his CD. annis floruit, sententiam continent, & errare non potuerint, quin tota Ecclesia errasse, atque ad portis Inferi succubuisse dicatur.

CAPVT VI.

Idem probatur ex traditione veterum Patrum, qui floruerunt ab anno Domini C. ad CC.

TESTIMONIIS Conciliorum meritò adiungi possunt testimonia veterum Patrum Græcorum, & Latinorum, qui singulis ætatibus in Ecclesiâ floruerunt.

PRIMVS igitur sit S. IRENAEVS, qui in ipso PRIMO seculo, post Apostolorum excessum floruit, qui que proxime Apostolorum ætati successit. Is in l. lib. cap. 9. ita scribit de quibusdam fœminis, quas Marcus hæreticus circumuenerat : *Ha sapiissime conuersa ad Ecclesiam Dei, confessa sunt, & secundum corpus exterminatas se ab eo velut cupidine, & inflamas, valde se illum dilexisse.* Et infra de alia pariter lecta : *Cum magno labore fratres eam cõuertissent, omne tempus in Exomologesi consumauit, plangens, & lamentans ob hanc quam passa est ab hoc Mago corruptelam.* & lib. 3. cap. 4. *Cerdon, inquit, sæpè in Ecclesiam veniens, & Exomologesi faciens, sic consumauit, modò quidem latenter docens, modò Verò Exomologesi faciens.*

Quo loco OBSERVANDVM est, nomine Exomologesi apud veteres interdum non intelligi solam Confessionem, sed etiam Cõtritionem & Satisfactionem vt perspicuum est, tum ex Tertulliano in lib. de Pœnit. tum ex loco Irenæi citato ex lib. 1. cap. 9. interdum autem intelligi solam Confessionem, vt patet ex Cypriano in serm. de lapsis : nunquam verò Contritionem vel Satisfactionem sine Confessione per eam vocem

vocem significari. Itaque Exomologesis Confessio est, vel sola, vel cum adiunctis aliis Pœnitentiæ partibus.

NEQUE vera sunt quæ dicit Kemnitius pag. 1000. per Exomologesim intelligi ab Irenæo cōfessionem publicam publicorum scelerum, ob quæ excommunicari homines merebantur. Nam in 1. lib. cap. 9. loquitur de occulto crimine, imò etiam de occulta cupiditate, quæ nisi ex confessione fornicinarum illarum cognosci non potuisset: in lib. autem 3. cap. 4. apertissimè Irenæus dicit, Cerdonem Exomologesim fecisse, postquam latenter hæresim suam docuerat: Quare loquitur in utroque loco de confessione secretorum, siue occultorum scelerum.

SECUNDO loco habemus TERTULLIANVM, qui floruit ad exitum eiusdem seculi, Severo imperante, vt ipse testis est in Apologetico, cap. 4. Is in lib. de Pœnitentia, multa docet, quæ notanda sunt, quoniam Kemnitius hunc etiam locum deprauat.

PRIMUM igitur explicat Tertullianus, quid sit Exomologesis, ac dicit esse actum Pœnitentiæ, quo delictum nostrum confitemur Domino: *Is actus*, inquit, *qui magis Græco vocabulo exprimitur, & frequentatur, Exomologesis est, qua delictum Domino nostrum confitemur.* Quod autem dicit, Exomologesim fieri Deo, significat, Deo fieri per sacerdotem, nõ autem soli Deo: id quod ex sequentibus aperte colligitur. Nam continuò adiungit, per Confessionem disponi Satisfactionem, & Pœnitentiam nasci: quia videlicet sacerdos audita Confessione, disponit atque ordinat, quæ Satisfactio necessaria sit, & eam pœnitenti iniungit.

DEINDE paulò post addit nonnullos ex pudore quodam, & humana verecundia à Confessione abhorruisse; quæ verecundia non habet locum in Confessione, quæ soli Deo fit: *Plerisque*, inquit, *hoc opus, & publicationem sui, aut suffugere, aut de die in diem differre presumo, pudoris magis memores, quàm salutis: sicut illi, qui in partibus verecundioribus corporis contracta vexatione, conscientiam medentium vitant, & ira cū erubescencia sua pereunt;* & paulò infra per ironiam ita scribit: *Grande planè emolumētum verecundia, occultatio delicti pollicetur, videlicet, si quid humana notitia subduxerimus, proinde & Deū celabimus. Adeone existimat homo hominis.*

nis, & Dei conscientia comparantur? an melius est damnatum latere, quam palam absolui? & in libro extremo, hanc Exomologesim à Deo institutam, atque adeò necessariam esse docet, cum ait: *Si de Exomologesi retractas, Gehennam in corde considera, quam tibi Exomologesis extinguit.* Et infra: *Peccator restituendo sibi institutam à Domino Exomologesim sciens, præteribit illam, quæ Babylonium Regem in regnum constituit?*

Kemnitius loco notato duo dicit ad hoc testimonium Tertulliani. PRIMÒ, loqui cum de Pœnitentia publica tantum. SECUNDO, loqui de Confessione, quæ fiebat non solum Presbyteris, sed etiam laicis: nam sic loquitur TERTULLIANUS: *Ergo cum te ad fratrum genua protendis, Christum contrectas, Christum exoras.*

RESPONDEO, loquitur fortasse Tertullianus de pœnitentia publica, sed quæ fiebat post Confessionem secretam. Sæpè enim agebatur publicè pœnitentia, & tamè peccatum in specie non aperiebatur, nisi sacerdotibus: nam peccata solum publica publicè confitenda erant, quæ autem secreta erant, nemo cogebatur publicè confiteri. Tertullianus autem loquitur de peccatis secretis, ut ex verbis eius perspicuum est. Non enim diceret, homines suffugere aut differre Confessionem verecundiæ causa; neque compararet eiusmodi homines cum iis, qui morbo vexantur in partibus corporis secretis; neque illud adderet, si quid humanæ notitiæ subduxerimus, non tamen Deo posse celari; nisi de peccatis occultis, ac secretissimis loqueretur. Itaque occultorum, ac secretorum Confessionem homini faciendam, necessariam ad salutem existimavit Tertullianus: talium autem peccatorum Confessione publica esse non debet, neque ab Ecclesia exigebatur, nisi secreta. Quod si etiam Tertullianus vellet, secretorum peccatorum Confessionem publicam esse faciendam, certè multò magis concederet, saltem secretam esse necessariam. Proinde Tertulliani testimonio aut id ipsum requiritur, quod nos docemus, aut aliquid grauius, & durius: nullo autem modo id quod Kemnitius, & Lutherani volunt, qui solum in genere, aut de peccatis publicis confitentur.

QVOD attinet ad id, quod Tertullianus dicit, pœnitentes aduolui consueuisse fratribus; duobus modis responderi potest.

test. Nam aut ipsos Presbyteros vocat fratres, siquidem paulò antè dixerat, pœnitentes aduolui Presbyteris; & rectè vocare poterat eos fratres, quia de illis tractabat, vt distinguuntur à Deo, qui est communis omnium Pater: aut certè cùm dicit, pœnitentes aduolui fratribus, loquitur de oratione, non de Confessione, præsertim in specie. Solebant enim pœnitentes abiicere se ad pedes omnium fratrum, vt eorum precibus se commendarent: hoc enim sonant illa verba: *Cùm te ad fratrum genua protendis, Christum contrectas, Christum exoras.* Et paulò antè apertius omnia distinguēs, ait: *Presbyteris aduolui, aris Dei aggeniculari, omnibus fratribus legationes deprecationis sua insungere.* Ac de Tertulliano satis.

CAPVT VII.

Testimonia Patrum ab anno CC. ad CCC.

ORIGENES ad initium SECUNDI seculi post Apostolos floruit, imperante Alexandro Mameæ. Is in 2. Homil. in Leuiticum, sic ait: *Est adhuc & septima, licet dura, & laboriosa per Pœnitentiam remissio peccatorum, cùm lauat peccator in lachrymis stratum suum, & fiunt ei lachryma sua panes die ac nocte, & cum non erubescit sacerdoti Domini indicare peccatum suum, & querere medicinam, secundum eum, qui ait: Dixi, pronuntiabo aduersum me iniustitiam meam Domino, & tu remisisti impietate cordis mei: in quo impletur & illud, quod Apostolus dicit: Si quis infirmatur, vocet Presbyteros, &c.* Hoc loco Origenes loquitur de Confessione facienda Sacerdoti, vt verba eius indicant, & de Confessione peccatorum in specie, & occultorum, quorum homines erubescere solent; alioqui non diceret: *Non erubescit indicare peccatum suum.* Denique loquitur de Confessione, quæ in diuinis literis fundamentum habet, vt patet ex eo quod testimonium sancti Iacobi adducit in medium.

Idem ORIGENES Homil. 3 in Leuit. explicans illud: *Si peccauerit unum ex istis, pronunciet peccatum, quod peccauit. Est, inquit, aliquod in hoc mirabile secretum. Etenim omni genere pronuntianda sunt, & in publicum proferenda cun-*